

PESTEN

Szerdán

VILÁG

1841.

October 27kén.

VILÁG: politikai, tudományos, művészeti folyóirat. ISMERTETŐ: gazdasági társalappal minden héten két két íven jelen meg. — Előfizetheti Sebestény utcában 288dik számalatti házban földszint, félévre 4 frt 48 kr.; egy sor hirdetés 3 kr. pengőben.

Tartalom. Magyarország. Kinevezések s előléptetések. (Polemia II. — Nyilatkozás Hontból. — Krassó megye tisztválasztása. — Sz. Fehérvármegyei közgyűlés (vége). — Szepes megyei közgyűlés (vége). Függetlenül a komárom-megyei közgyűléshez. Külföld: Franciaország (Hirlap vitályok az újabb spanyol zavargások fölött sat. — Spanyolország (Telegraphi tudósítások Perpignanból s Bayonneból a spanyol eseményekről. — A spanyol kormányzáság proclamatiója sat.) — Nagybritannia, sat. — Örs: Pesti hírek. — Népszerűség. — Angol öklésztusa.

Magyarország.

Ö. es. kir. Főlsége méltóztatott a marmarosi k. kamarai igazgatóságnál egy első ülnök hivatalát, mindazáltal az ülnökök meghatározott eddigi számának szaporítása nélkül, 1200 pengő frt. évfizetéssel, s az ottani ülnökökre nézve kiszabott egyéb mellékjárulékokon, u. m. 253 frt. 20 kr. lótarifási költségen, 3 mázsa són, 54 pozs. mérő zabon és kész szálláson kívül, kir. tanácsos czímmel összekötve legkegyelmesebben megalapítani. (Kam. tud.)

Ö. es. s. ap. kir. Feisége Almásy Dénes grófot, a cs. kir. közös. udv. Kamara tiszteletbeli fogalmazóját, a m. kir. udv. Kamara tiszteletbeli titoknokává méltóztatott legkegyelmesebben kinevezni. (H-k.)

Ö. es. k. Főlsége méltóztatott legmagasb kegyelménél fogva Hallini Inkey Eduárdot, Miklos eszár nevét viselő m. huszár ezredb. kapitányt; nemkülönben tolnai gr. Festetics Györgyöt, hg Windischgrätz-könyvi lovas ezredbeli kapitányt aranykulcsos hívei közé sorozni. (Oest. B.)

A m. kir. udv. kamara a jugoviczai kir. harminczadosi hivatalra Adamovich Imre tisztifőnököt, ennek helyére pedig Csorny István nagy-szombati harminczadi gyakornokot léptette; továbbá Zorn Wilhelm pesti harminczadi gyakornokot Sopronyba, és Preisler Ferencz temesvári harminczadi gyakornokot Orsovára tisztifőnök helyére át léptette elő.

Polemia. II. — Év mulik év után, lesz talán szenvedélyes óságygüjtő, ki lapjainkat mohos szekrényében megörzi; lesz talán jámbor buvár, ki leszáll a szótengerbe, keresni ősi buzgalmak gyöngyeit, és halászván, e sorokra bukkan. És ő távol minden érdektől, távol minden izgató szenvedélytől hidegen nézendi vitályinkat, nem tudva, hogy ezektől sorsa függött azon terepélyes fának, mellynek gyümölcsös ágai, vagy zöldülön árnyékozva védik lakát, vagy gyökér- s törzsökkel együtt földön száradva hevernek. — Vagy talán tudván a 83dik számú vezércikk tartalmit érzete szánalomra ébred, hogy miatta szenvedünk? Csalatkozik! Mi a törvény s nemzetiség védelmét olly szent kötelességnek ismerjük: hogy illy kötelességünk teljesítésében talált nehézségeink semmi másra, mint ösztönül szolgáltak arra, hogy buzgalmainkat kettőztessük. —

Azt állítja a P. Hirlap, 83dik számú vezércikkjében, hogy „a VILÁG haladás ellen intézett feudális oppositio színét, vagyis keréken kimondva: a tespedés színét viseli: — hogy a megfontolás, miről a Világ beszél, károgó varju-seregkint, durván-goromba rivalgásból áll: — áll csupa negatíoból, melly a nemzetélet 16 év ótai szellemi mozgalminak minden lépését kárhoztatja: — s ezen durván goromba rivalgások, ezen nevetséges szélmalomharczok, ezen örökös negatíók mellett, a pizkolódás, daróczos személyeskedés, csürö-csavaró gyanúsítgatás epesáros fonala vonul rajta keresztül; s hogy abban annyi a szenny, pizkok, mocsok, minélfogva szégyenel e fertőben turkálni a végett, hogy sárfenekéről valamit napfényre hozzon: — s hogy míg ez így marad, addig a „Világ“-ot daróczos rivalgásai és pizkos személyeskedései miatt csaknem ollyba kell vennie, mint a házfal-undokító mázolásokat.“ —

Én nem vagyok olly véleményű, hogy a Pesti Hirlap tágkeblében üveg és csehgyémánt között drága kő nem rejlik: ugyanazért jó lesz e felidézett szavakból, bizony mondhattam volna, „fertőből“ nem kitarálni, mert turkálás nem ösztönöm, hanem kivenni a mi használatos lehet. És ez a használatos nem egyéb, mint amaz arány, mellyben a Pesti Hirlap szerkesztőjének stylusa áll azon valóság-hoz, melly ugyanebben kifejezve létezik. Mert nem tagadhatom, hogy midőn az ő személyével kapcsolatban lévő elvek miatt a kapcsolatot néha-néha fessegettük, hozzá nyultunk a kapcsolviselő testhez is, talán szükséges biztosság végett ott is láttunk gyanú-tárgyat, hol a szerkesztő szíve talán tiszta vala, mert hisz emberek vagyunk, hibázhatunk; — s ennyi lehet tény, lehet valóság. Most már ez egyszerű képhez amaz óriási mammutképe a szennynek, pizkoknak és daróczos személyeskedésnek, mit ő fest, egy egész fertől —

Ezt mi elveszszük, mint kulcsot többi munkálataihoz, s ha milliokat ígér, talán egy forintot várandunk; s ha valami elvéből a nemzet boldogságát eredendőnek igéri, elhiendjük, hogy abból 10 — 20 párt-hívének boldogsága hihetőleg eredhet. —

Midőn én a megfontolás elvét legelőször felállítottam, közel sem vala lelkeimhez hinni, hogy a feudális oppositio színe lesz az, mit munkálataimból az ellenfél kigyant. — De jól van, az állítás megtörtént, elsőbb a Hírnökben, azután a P. Hirlapban; tisztánk a megfontolás, lássuk hazánkban a feudális állását; lássuk, melly sorainkból tűnik elő feudális melletti harc; talán egy második elvet állithatunk fel, azt: hogy a P. H. szerkesztője állításait néha a szép tiszta levegőből veszi, abból ott magasan a felhők felett, hol gyönyörű várai tündöklenek; — vagy megfontolás nélkül a Hírnök-ből. — A feudum eszméje különböző. Nem akarom annak egész tanakörét (encyclopedie) kifejteni. Hazánkban két faja van a feudális viszonynak, t. i. 1) a korona és a nemesség között; 2) a földesur és jobbágy között. — Áll pedig a feudális viszony abból, hogy a donált birtok a koronára, a conferált sessio a földesuraságra származik vissza, — magszakadás, vagy hűtelenség-vétkének esetében. — Már e viszony, mennyire a korona s nemesség közt fenforog, a nemességre nézve szenvedőleges állapot: mert egyik legszebb jogának sajnos korlátját létesíti. Olly állapot az utolsó örökösre nézve, hogy ez élő lányainak nem adhatja a birtokot, melly őket atyai érzelmének tárgyait boldogítaná. — Már a nemesség soha sem fog pártzászlót emelni egyedül azért, hogy saját békóit viselhesse: mi pedig készek vagyunk törvényes és igazságos utakon, minő p. o. a kérelem és kárpótlás, mert ez álláspontban a koronának törvényes jogait ismerjük — mindenhez járulni, mit a P. Hirlap szerkesztője elfogadhatót előterjeszteni képes, hogy e jogot a korona, a nemesség nagy könnyebbitésével kibocsássa. — A feudális viszonynak második faja: a földesur és jobbágy közötti; miután az 1840: 8dik t. cz. magszakadás esetében is szabadrendelkezést enged a jobbágy adás-vevés utján szerzett telkeiről; miután a legszigorúbb korlátok dacára is visszajutott telket a földesur azonnal más jobbágyak ingyen átadni köteleztetik: úgy tönkre silányult, hogy ebben a földesurnak hasznos joga épen nincs; ha csak így nem nevezitek az ingyen tovább ajándékozhatásnak húsz év alatt egyszer előfordulható gyönyörét. Ez pedig nem lehet olly erős alap, mellyen tartós oppositio álljon fen: nem lehet olly érdek, melly annyi fáradsást érdemeljen, mennyi a „Világ“-nak eddigi számaira fordított. És még is, ha a haza érdeke és boldogsága semmi egyéb áldozatot nem kíván, mint a jobbágyi caducitás feláldozását: mi igen készek leszünk a P. Hirlapnak e czél agitatójára fordított és mindenhatónak elismert roppant mammut-óriási erejét csekély szavunkkal is támogatni, ha annak átaljában támogatásra leendhet szüksége. — E név tehát: „feudális oppositio“ Magyarországon pártot és pártzászlót nehezen fog találni, s találván fentartani: annálkevésbbé lesz képes erős gátképen megállni a népvágyató eszmék rohamának. Mindeztán is, ha netalán saját haladási fogalmink s engedélyre készségünk mellett feudális oppositioira találandunk, hajlandóbbak leszünk ebben az alkotmány egyes elveinek túlszigorú védeit tisztelni, mint a 83dik számú vezércikkkel kezelt fogni meggyónolásokra. — De lapjaink mellyik sorából tűnik elő a feudális? — Nyilatkoztunk mi az ősiségről, a fiscalitásokról? Nyilatkozni fogunk pedig: de még előbb elviszszük e tárgyakat a megfontolás nehéz asztalához, s ott a haza érdekének mérlegébe teszszük s megfontoljuk. — Nem tudom, fog-e szavunk nyomni a közvélemény mérlegében: de hogy megfontolásunkat s hajlamunkat az engedélyre igen nehezíti a népvágyató elvek rohama, s ez által a contrapondiumok őrzésének növekedő szüksége, azt előre nyiltszívvel megvalljuk, mint reánknevezve kétségtelen eredményét a P. Hirlapnak. — Mi magunkat folyvást a haladó megfontolás elvéhez valljuk, melly magában positiv elv, és melly csak következtetésben lehet negativ, ha t. i. a megfontolás positiv munkáját végezvén, megfontolt eszméiket el nem fogadhattuk. — Midőn ezt állítjuk, itt van ugy hiszszük egyszersmind ideje, hogy nézetünket a politikai osztályzatok iránt kifejtjük, s nyilvánítsuk azt is, mit nevezünk mi ez osztályzatból saját körünknek. — És e provinciát több egymásután következő cikkre én e lapok nominalis és realis szerkesztője magamnak fen-

tartottam. — Addig is míg e provinciát végezném, ha valaki osztályzatunk elvét tudni kívánja, legyen szíves 66dik számú lapunkat felülni s megnyugodni e sorok értelmében: „Mi szilárd törvényszerető kormányunk iránt bizalommal: — alkotmányunkhoz törvényhez és békéhez hű ragaszkodással; — minden irány felé kiterjesztett éberséggel; — ügyünk tiszta forrásához illő arczderüvel; — nyújtunk kezet a jószándékolt haladásnak is; — a szenvedő emberiségnek is: — de a másét ne kívánjuk: — és magunkét el ne hanyagoljuk.“ —

Maga az állítás, hogy mi eddig csupa negatívban vagyunk, épen nem áll. Ugyan 66dik számunkban érintetem a megfontoló lap jelenleges hivatását: „minden, a közre vetett, magvat vizsgálta venni: — minden mozgalmat s cselekvényt a haza javának mérlegéhez vezetni s ott megfontolni.“ — Ha ebben szorgalmasan eljárunk, cselekvésünk több mint negatív, s hogy eljárunk, azt jutalmazva sugja keblünknek a munka önérzete. Én teendők sora iránt 76dik számunkban eképp nyilatkoztam: „száz megszáz indítványt nem egyéb, mint gyermekes találgatása nem értett cselekvés eszközeinek és oldalainak; ezekkel úgy kell járni, mikép a gyermek jár nem értve kezdett cselekvésével, azaz: meg fogtok az intelligencia és értéki erő előtt hunyászni, és az intelligencia s értéki erő fogandja fel ügyeiteket. S ez lesz a béke. De mikor? csak erről van a szó. Mert a gyermek minden oldalt megaláztat; és egy oldal van még e hazában, már ez sem egészen érintetlen: — a tömeg. Ne ringassuk magunkat jámbor bizalomba, a gyermeket ez eszköz mozgatójától lerivalni: ez a mi első teendők. — Vajjon megfelelünk-e kitűzött teendőknek? itéljen a közönség; — és midőn ezt cselekedtük, tettünk nem vala csupa negatív. — De statuspolitikában, hol minden az eszméktől függ, hol feladás a nemzetlélek gondolkodására befolyani, legnehezebb, legnagyobb munka: a ferde eszmék rectificatiója. Mi midőn e roppant munkára vállalkozva vagyunk, minden tartózkodás nélkül nyíltan valljuk erőnk gyöngeségét, s örömet átengedjük bárkinek is e foglalkozást, s midőn azt bevégeztette, örömet vallandjuk művét a legpositívabb érdemnek; valamint hogy azt negatívnak nevezni joggal nem is lehet. — Mi csekély erőnkhez képest tettünk e nemben is a mit tehattunk: ámde jól tudjuk, hogy a nemzettest roppant műszerén csak lassan rezghet át szózatunk hangja; jól tudjuk, hogy a nemzetkebel időt vár, míg hangjainkban a jó barát biztos hangját megismeri; s jól tudjuk, hogy idő kell arra is, míg szózatunk felfogott viszhangja a nemzettest roppant műszerének részeiről körünkig visszarezg: — mert ime, idő kell ahhoz is, hogy hangjainkban egyes honpolgárok emberi hangokat ismerjenek: mikép azokban a P. Hirlap szerkesztője jelenleg is csak szajkóvalgást, varjúkárógást ismer. Azért az eszmék rectificatiója mezején még sok a mi teendők: és mi tenni fogunk, bárha cselekvésünket a P. Hirlap szerkesztője kéményseprésnek nevezze is. — Ime mingyárt 83dik számú vezércikkjében vádolyán minket, hogy a nemzet 16 évi minden szellemi mozgalmat kárhoztatjuk, oly eszmét ismét, melyet rectificálnunk kell. Az fekszik ez állítás alatt, hogy a nemzet körét a szabadelműség kimeríti. Mert mi csak a szabadelműség 16 éves erősködéseit nevezők eredménytelennek. — A nemzet szellemében csak egy részecske foglalnak a politikai elvitalyok; ez elvitalyoknak ismét csak egy részét teszi a szabadelműség. S ezt mi a nemzet lényiségétől annyira elkülönözzük: hogy azt csak mint kórvagyot tekintenők, melyet a nemzettest, mint ép, erős organismus, már is kiizzadni kezd. A nemzet, osztatlan egységében, mindenható valóság, csak nemzet által törhető, mikép a gyémántot saját pora eldörögöli. Ne ruhazza magára senki e roppant, e magas fenségű nevezet. — Merény volt e nemben a P. Hirlap 44ik száma is, hol a nemzet rokonszenvek praeficájává aljasították. — Tíz-husz ember összerival; valami véleményben egyesül, s mindjárt ott van a vélemény után: ez a nemzet szelleme, ez a nemzet szellemének mozgalma, ez a nemzet ohajtása. — S e vélemény néha oly botor, hogy szégyenére válnék valamirevaló kefekötőnek. És a te szent neved van aláírva — Nemzet! — De bocssás meg nekik o nemzetfenség, ők téged soha nem ismertek, soha nem tiszteltek! —

Ha mi azon positiv javaslattal léptünk fel, hogy javítsa kiki tehetsége szerint gazdaságát, úgy azt ma sem szégyeneljük. Nem kell a nemzeti állapot diagnosisából kifelejteni, hogy a váltószék behozatalával, mely kétségkívül nemzetszükség, elszaladtunk, s a kor valóságos kívánatát saját veszélyünkre megelőztük. — Az uralkodó pénzcrisis e körülményt kiáltóvá teszi. És még ehhez a szűk esztendő! Nem hibázik egyéb, minthogy a zsidókat polgárosítottuk, az incapacitást eltörlöttük, s szabadföldet engedünk volna a mult 1840ik évi országgyűlésen stb.: és már eljött volna azon kor, melyet a P. Hirlap 32dik száma megjövendöl, azon jobb kor, melyért az eszmék erejével együtt a „kor maga kezeskedik“ és melyért forró imádság rebeg százezer (izraelita) ajakon! I. 32d. sz. Nem féltem én a nemzetet, míg alkotmánya fenáll. A ledült ház helyébe szebb ház épül; a bukott polgártárs helyébe szilárdabb alapú polgár lép s magyar: de háza kinekkinek övé s legkedvesebb. — Tehát csak alkotmány, és mindig alkotmány, bár mit beszéljenek is a népvágyatók. A kalmárszelleme kezet fogott a szabadelműséggel nemzeti-

ségünk végromlására; szükség, hogy ezt saját fegyverével: a pénzzel, ellátva bevárjuk, s a győzelem mienk. És a magyarnép nem-tőjének hálakönyve fog ragyogni munkás kezeiteken, mert zsenge magzatikat megóttátek a földönfutástól s a szolgaság legszomorúbb fujától: — szolgaságtól fukar nemzedéküél. —

Egy volna még hátra, mire felelnem kell: azon piszkos kezek, kormos társak, kéményseprők, kik miatt a 83dik számú vezércikk azon magasztos lovagot, kit mi örvendő tisztelünk mint tiszta pályánk tiszta dolgának tiszta bár osztoját, kéri, mint ollyat, kihez nem illik ilyen társaság, hogy magától minket szórna el. — Embereket magától elszórni, s énmiattam s ön miatt elszórni: zsarnoki tanács, felfestett képű hiúság, gögös remény! Uram, emberek vagyunk, kiket a magasztos lovag elszórni nem akar; és ismét emberek vagyunk, kiket elszórni nem lehet: kezeink pedig ha a tárgytól, mihez nyultunk, kormosak, arról csak a tárgy tehet. Most búcsúzom öntől 83dik számú vezércikk írója; lépjen bár sorompóba: ragaszsa a 83dik számú vezércikket zászlójára, s bár sok derék leventát találjon, kik alatta megvini szeretendnek. Mi feledünk mindent, szemünk előtt csak az ügyet tartva, mely nekünk drágább mint saját örömünk vagy haragunk, hogy amannak ovása végett hátrahúzódnánk, vagy ettől elfogadnók a tetteink-vezető sugalmat. —

Nyilatkozás Hontból. Alaptalan gyanúsítások ellen szót emelni — bár nem a szerenesésb vállalatok közé tartozik — magunk iránti erkölcsi kötelességünk, melyre nemcsak viszonyosság elvéből, de a polgári erény sérthetlensége által is jogosítottunk. Amaz erőködő haladók, kik a mult évtized elhasznált fonák szabadelműsége mumiáikint meteorokodnak, az ész fáklyájával szívek sőtét redőibe ható Világ 76dik számában Hont jelenállását s o k b a n igen hű színekkel festő közlemény szerzőjének, bizonyos (ők a gyanúsítók legjobban tudhatják, milyen?) okoknál fogva csekélységet tartják, másban nem bánom, de személyem érdekében ne, legyen az ő hitők szerint, s nyílt homlokkal tudatom velők s azokkal kiket illet: hogy bár más magyar lapokba al- és saját nevem alatt, tölem számos cikkek közöltetvék, a Világ eddig megjelent számaiba részemről vagy befolyással e nyilatkozáson kívül egy szó sem küldetett, egy bötü sem igittatott. Ezután — meglehet — igen, ha a tisztelt szerkesztőség csekély közremunkálatomat méltánylandja*). — A Pesti Hirlapba szánt s küldött két cikkelynél eddig többet megyei dolgokról nem is irtam, melyekkel ugyan az érintett alattomos s g a l bánt, miszerint e tényről itt említést nem tennem polgári helyzetem is tilt. Tavaszutó végén (a nevezett hirlap 50dik számában is közlendőnek kijelentett) megye szellemét ismértető cikkemet névtelenül küldvén be, csak hamar egy reá következett „Névtelenség“ című vezércikk által fölhiba érzem magamat nevem közlésére: az érintett jeremiásmodorú cikket tehát megrövidítve, nevem aláírásával közlész végett újra beküldém s a helyett, hogy a szerkesztőség ígérete folytában beigtatva leendett volna: tetszett a jellem-igénylő testületnek, cikkelyem részleteit némely megyei tisztelő barátival (kiknek tényeiről, de jegyezzük meg, — nem személyeiről — egyikét eleven színű rajzképet nyújték) eleve nemcsak közölni, de nevem, személyem (mint ilyenkor szokás) bonczolgtatva is latolni. A proselyták — kiknek cikkelyem részleteiről ittott elhullatott szavait ezennel rágalomnak nyilvánítom — azon édes hiedelem reményével is följosítottaknak vallják magokat, hogy bár mi közlemény küldessék általam a Hirlap szerkesztőségéhez, mielőtt elfogadása diplomazáltatnék, velők alattomos bizodalmas s a g g a l közölni fog; — kedves urak! jót állok érte — soha sem fog! — Magának Kossuth Lajos urnak „Névtelenség“ című vezércikkében kifejtett elveinél fogva — sejtve hiszem, e satellesséi által elkövetett tényben kevés része van, s ha van: úgy a nyilvánosság oltárára nem tiszta kezekkel nyújtja áldozatit. — Szükség esetében nyiltabb leszek. — Tompán oct. 10kén. Somogyi László.

Krassóbul Folyó hó 12dik napjára hirdette volt tisztújításunk megtartatott; az idő rövidsége miatt ez uttal csak az eredményt közöljük. — Első-alispánnak egyes akarattal Kiss András, másod-alispánnak köz felkiáltással Jakabffy Kristóf urak választattak, s így a közvélemény emberei ülnek megyénk kormányán, kiket nem pártok, hanem közbizodalom ültetett székeikbe. — Főjegyző maradt Makay Sándor, főügyész Moys Antal, főpénztárnok lett Orbok Erneszt. — Megyénk öt járásra van felosztva; az eddigi főbírák egyike másod-alispán lett, három a kijelöltetésről lemondott, egy már régibben elzöltött meghalt, s így öt új főbíró választott, t. i. Mar-

*) Hogy eddig lapjainkban t. beküldő urtól egy betű sem volt, azt a szerkesztőség részéről is bizonyítom. Jövőre nézve örömmel látandjuk ugyan őt a munkapályán, s ezt hont is igen tisztelt levelezőnk, kit egyedül az ügy érdekel, úgy hiszem, szinte örömet látandja. Az erők, melyeket lapjaink elveért munkára vállalkozni napoként többülve látunk, legbiztosabb kezesseg azok korszerűségeeri; mindnyájan örömet dolgozunk, mert hisszük s akarjuk, hogy fáradságunk eredménye a haza békéje, nyugalma, boldogsága legyen. — Szerk.

sovszky László
Papházy János
Székely
tában az igazsá-
dás szelvéstől
nyegre, az eg-
Cziráky János
kit több érdem-
alispánja czáf-
nak szintolly b-
talánosan köve-
gosságra hozál-
lyekre alkalma-
ten nem építke-
egyszerűen fél-
az iránt, vajju-
ténjék-e. vagy
mire nézve a t-
tak a vitások
tának félben, k-
feleik hitszón-
szönyegre hoz-
nak egyházi sz-
tovább is csak
alkotmányellen-
zatok után esa-
B-y kanonok
villámmal viss-
egyházi rende-
hogy az léleki
szavazhat stb
midőn e tisztel-
még a protesta-
közésöket s bo-
volt kath. egy-
tek, s ha a kebl-
lek a tisztügy-
teljesítésére s
A zaj s forron-
spán ur ő exja-
icsendesítnek
Ne több illy je-
csak utóler, k-
gondolhatnato-
telet lángját
fogja intézvén
zett nap, azaz
tudatik a meg-
nak Pest meg-
le, hogy M. L.
eszközölni szí-
szolgabíró ur
ez utóbb a köz-
küldeték. A R-
ját, részint me-
gyi törvényes
ságszolgáltatá-
ugyanis ez álta-
ártatlanságát
nyilatkozatá M-
ban a fölkerés-
tetni, mintha e-
mint S. K.-nak
Ezen előadás
hitelességnek
nem tudák érte-
dei valamely
gadhatnak el-
redesnek aláír-
hetett, hogy h-

*) A szabad-
kül, feltal-
sok helye-
fegyver, c-
tése, a g-
lú ember-
nem vitte
vé tegye
És ime h-
hogy csat-
ga van m-
lenne is k-
amaz önk-

sovszky László, Krengel Lajos, Petrovics Tivadar, Kovács Károly és Papházy János.

Székesfehérvár. (Vége.) October 23kán. Gyűlésünk folytatában az izgas és keserűség 20kán érte el főfokát, a méltatlankodás szelvése által fölháborítatva Borsod megye levele került szönyegre, az egyházjavarok statusjavarokká tétele iránt. A szónokok sorát Cziráky János gr. nyitá meg velős és szép magyarságú beszéddel, kit több érdemes szónok váltta föl, kik között megyénknek mind két alispánja czáfolhatlan alapossággal bizonyítá be az egyházi javaknak szintolly birtoki szentségét, mint azt a nemesi tulajdonra nézve általánosán követeljük s a birtokvesztés törvényes okait érintvén világosságra hozák, hogy a törvényekben foglalt okok az egyházi személyekre alkalmazhatók nem lévén, semmi alapon s alkotmányszerű nézetten nem építhető a kérdéses indítvány, minélfogva első-alispán ur azt egyszerűen félretétetni kérte. Nagy vita támadt ennek következtében az iránt, vajjon ezen indítvány fölött most mindjárt határozás történjék-e, vagy kiadassék előbb véleményezés végett választmányak; mire nézve a többség a tárgya-ereszkedést pártolván tovább folytatta a vitatások, miket azonban sokszor ellenző rivalgások szakasztának félben, különösen akkor, midőn néhány protestans szóló az ő feleik hitszónokainak dotatiója iránt, mely már előbb P. M. által szönyegre hozaték, oda nyilatkozott, hogy inkább akarja hitsorsosainak egyházi személyeit a legnagyobb szükségben az eddigi szerint tovább is csak tengődve tudni, mintsem fölségelésökre törvény s alkotmányellenes utat s módot használtatva látni. E szép nyilatkozatok után csak hamar jött egy egészen máshangu szózat M. Ltól, ki B—y kanonok néhány—nem épen megválasztott—szavát bosszúvillámmal visszatörlandó, minden tartózkodás nélkül támadá meg az egyházi rendet, mellyről általánoságban kimondani nem áttáll, hogy az lélekisméretével egyezőleg szavazni nem szokott, sőt nem szavazhat stb. stb.: és valóban épen nem csodálkozhatni, ha midőn e tiszteletlenség, ezen erkölcsi romlásra vezető hitgázoláson még a protestansok keresztény elvű s keblű férfiai is méltó megütözésöket s boszankodásukat nyilváníták; ha, mondom, ekkor a jelen volt kath. egyházi férfiak a teremtet mindnyájan odahagyni készültek, s ha a keblök legszentebb kincsét így megtámadtatva látott hiffelék a tisztiügyészt rend- s tiszteletörző hivatala kötelességének teljesítésére szólíták fel: azonban, fájdalom, nem kívánt sikerrel. — A zaj s forrongás nehezen volt csillapítható *), s csak a tiszelt főispán ur ő exja ismételt fölszólalásának sikerült végre az elméket lecsendesíteni, s a tárgyfölköt komoly tanácskozást folyamatba tenni. Ne több illy jelenetet urak, mert a meghasonlás iszonyú átká nemcsak utóler, hanem le is sújt benneteket, sokkal előbb, hogysen gondolhatnátok. Vagy hiszitek-e, hogy kiben elfojtottátok a tisztelet lángját a legszentebbek iránt, tisztelhetni fog titeket, s fogja intézvényiteket s a törvények parancsát?! — Következett nap, azaz: 21kén Pest megye levele vétetett föl mellynélfogva tudatik a megyével, hogy közgyűlésileg megbízott első alispánunknak Pest megye alispáni hivatalához intézett abbeli fölszólító levele, hogy M. L. ur ellen ott bizonyos tanuvallatásokat szokott módon eszközölni sziveskedjék, noha az kisgyűlésileg fölvéve, az illető szolgabíró ur kiküldve s hivatalos eljárása is megkezdve volt, mind ez utóbb a közgyűlésen helytelenítetett, s alispánunk levele visszaküldeték. A Rdek fájdalmaisan értették Pest megyének e bánásmódját, részint mert e tárgyan törvényszabta formalitások nincsenek, s így törvényes ok fön nem foroghatott: részint, mert ez által az igazságszolgáltatás folyamat akadályoztatva látják, hátráltatva lévén ugyanis ez által a vádlott fél, hogy a maga által választott uton ártatlanságát minélelőbb bebizonyítsa. Pest megye eljárását igazólólag nyilatkozatá M. R. ur, hogy Pest megye nem azért kívánja e tárgyan a fölkérést magához közgyűlésből nem pedig elnökileg intézvetni, mintha előtte az elnök ur elég hitelességgel nem bírna; mert mint S. K.-nak elég hitelessége van, de mint alispánnak nincs. — Ezen előadás egyébiránt nemcsak meg nem nyugtatá a Rket, sőt a hitelességnek e megkülönböztetésében még jobban megütöztek, s nem tudák érteni, mikép adhatnak e szerint hitelt Pest megye Rendei valamelly jegyzői vagy szolgabírói aláírásnak, vagy mikép fogadhatnak el leveleket katonai ügyekben magának az egyetlen ezredesnek aláírásával?; nem tudák továbbá érteni azt, mikép történhetett, hogy ha Pest megye a tárgy iránt költ megyei határozatot

*) A szabadelműség csak amúgy ösztönszerűleg, minden tanítás nélkül, feltalálta fegyverét, s ezt a másik fél nem ismervén, annak sok helyen visszavonulva győzelmet s tét engedett. Ez volt azon fegyver, ez a rivalgás, zaj, gyalázat, a szelid erkölcs megsértése, a gyöngéd gondolkozásmód megbántása: mik miatt jobbkeblű embernek a tanácsterem kímhely volt, s oda jobb keblét nem vitte hogy sértések edző tárgyává, hogy itt pörölyök fillőjévé tegye azt. — Ma már ismerjük e fegyvert jól, s tudjuk mire való. És ime harása elvész, a jobb kebel eljő, csatáját kiállja; mert érzi, hogy csatája a hazáé is, a szeretett hazáé is, mellynek szüksége s joga van mindnyájunk összehatásához, bár ha nem kevés szenvedés lenne is közrehatásunk pályatársra. — Győzelem lesz jutalmunk és amaz öntudat, hogy mi verük szét a közügy akadályait. Szerk.

akará bírni, miért nem kívánta azt inkább utánküldetni, hogysen magát a levelet küldötte vissza, s ezt sem azon uton, mellyen ment, hanem közgyűlésileg, hova az egész ügy a kisgyűlés átugrásával vitetett, — ismét át nem látható okokból. Általában osztották a KK. és RR. elnök ő exja azon nézetét, hogy e tárgyan Pest megye Rendei sem más megyék hivatalos önállóságát s alkotmányszerű függetlenségét nem látszottak eléggé szem előtt tartani, sem pedig az alispáni hivatalnak nem tulajdonították azon bizhatékonyaságot, melly azt elsőrendű megyei hatásköri természeténél fogva illeti. Az e szellemben nyilatkozók közt volt a tiszti főügyész ur is, kinek e gyűlésünk folytatában magának is többrendű sajnos tapasztalása volt, milly szomorú következményei vannak közügyre nézve a hivatalok tiszteletlenségének. Így nyilatkozók másod-alispán ur is, megérintvén egyszersmind a Pesti Hirlapnak azon cikkét, mellyben egy „simplex ujságíró“ az alispáni hivatalról olly tiszteletlen kértelműséggel szól: kétkedését fejezvé ki egyszersmind a szóló ur az iránt, hogy Pest megye közönsége képes lehetett volna más törvényhatósági testületről, mellynek szent földadata az igazság részrehajlatlan kiszolgáltatása s az ártatlan üldözöttnek ártatlansága bebizonyíthatásának eszközeiről gondoskodás, — föltenni s nyilvánítani azon gyanút, mi a Pesti Hirlap soraiban mondatik, mint-ha Fehérvármegye közönsége egyes ember elnyomására pártoskodólag czélozna. Illy értelemben nyilatkozott még számosan, mi csak annyival inkább nevelé néhány ellenvéleményűnek indulatoskodását, mellytől elkapatva R. I. ur, olly kifejezésre fakadt a tiszviselő kar egyik jeles tagja Sz. P. ur ellen, melly által mind ennek személye, mind pedig a helyszentsége megsértettek ismértetvén, ellene tiszti-vád határozaték s nyelvváltásban elmarasztaltatván a végrehajtás azonnal teljesítették, megengedtetvén az alperesnek az általa kért fölebbvitel. (Ha fölebbvitelnek helye lehet, s ha van bíróság, hova fölebb vihető.) Végre határozatá lön, hogy Pest megye a közgyűlésből kéressék meg a tanuvallatás eszközlése végett, melly koránsem erkölcsutató nézetből, mit e megye közönsége a legalkotmányellenesb, s a polgári békével s boldogsággal összeférhetlen nézetnek tart, hanem hogy az igazság minélelőbb napfényre hozathassék, s a bűn büntetve, az ártatlanság pedig megtisztulva s dicsőítve legyen, mi koránsem erkölcsutató spanyol-tribunalszerű eljárásból, hanem azon egyszerű körülményből eredett, hogy V. ur, ki bizonyos vétségről vádoltaték, s ki ellen M. L. ur mint vádló és tanu akart föllépni, az ő tanui hitelességét azzal akará megsemmítni, hogy ellene a kérdéses vádat, mint a tanura nézve „omni exceptione major“ megkivántatóságokkal összenemféroket maga mentségére közönség elibe hozá, mi nagylelkű tett semmi esetre nem volt, mindazáltal törvénybe nem ütköző önvédelmi kényserültség. E körülménynek nyílt fölfödése, gondolom, elég világot hoz a megyében s hirlapok utján a közönség előtt is annyiszor megfordult s nagy véleményszakadást okozott ügyre. Tegnapi gyűlésünk folytatában részint szóbeli jelentés, részint írásbeli hivatalos tudósítás utján szönyegre került tárgyak közül nevezetesbek gróf Zichy Károly azon ajánlata, miszerint a pesti vakok-intézetében általa alapított növendéktartás jótéteményének élvezése megürülvén, a tisztelt alapító ur, ha netalán e megyében valamelly világtalan gyermek találkoznék, azt amaz intézetbeli neveltetés jótéteményiben részesíteni hajlandó volna. A nemes megye élénk méltánlylattal vevé e szép ajánlatot, s az alispán ur által köszönetét kíváná megírni az illető nagylelkű férfinak. Továbbá Gömör megyének az egyházi személyek polgári hivatal-viselhetését, ugyszinte az áldásmegtagadás iránti fölírast tárgyzó levele félretétetett; nemkülönbén Thurócz megyének az egyházi személyek főispánjogait tárgyzó fölszólítása levéltárba tétetni, Csanád megyének pedig a széki-jog-eltörést tárgyzó indítványára visszairatni határozatott, hogy az annak támogatására fölhozott okok, mint alaptalanok s olyanok, mellyek a nyugalmas földnép föl ingerlése s a közbátorság veszélyeztetése nélkül nem terjeszthetők, pártolást nem nyertek, s a tulajdoni jogba ütköző indítvány el nem fogadtatott. Több közérdekű tárgy alig fordulandván elő, mostanra befejezem részrehajlatlan tudósításomat.

Lőcse, october 13kán. (Vége) a mult számbeli levélnek. — 4) A nm. m. kir. Helytartó-tanács f. évi julius Skán 9512/672. szám alatt költ k. k. leirat következtében e megyét felszólítá: hogy azon kérdésre nézve, vajjon a külföldi vas- és aczél- sodronyok (drótok) behozása iránt mindekorig fenállott tilalom megszüntetendő-e, s ezen esetre a belföldi iparnak biztosítása, nemkülönbén a kereskedés könnyítése tekintetéből minő vámdíjak legyenek e külföldi termékekre szabandók, véleményes jelentést adjon. Mivel pedig e tárgyan a drót-készítő hámorok tulajdonosit meghallgatni szükséges, jelen k. k. intézvény e czélből az illető járásbeli sz. bírának adatott ki. 5) Elnök alispán ur előterjeszté: mikép mind önmaga, mind tisztartása másod-alispán ur szüretre kívánván a megyéből távozni, ez iránti jelentésére, a mlgos főispán ur szokott mód szerint, a két alispán távolléte alatt, helyettes alispánnak Bobest Mátyás főszolgabíró urat nevezte ki légyen. Melly helyettesített elfogadtatván, róla mind azok, kiket illet, értesítettetni rendeltettek. 6) A megyeház építéséről készített számadások a nagyméltóságú ma-

gyar kir. Helytartó-tanáctól visszaküldetvén, irántok semmi észrevétel nem fordult elő; ezek tehát a levéltárba tétettek. 7) A tátrai járás főszolgabírája e nyár lefolyta alatt a mezei rendőrség iránti törvényes eljárásról jegyzőkönyvét bemutató, hozzácsatolván az 58 frt 54 pengő kr. pénzbiroságokat. E jelentés élénk vitákra adott ugyan alkalmat, de ez úttal határozattá lön: hogy a többi szolgabíró is az 1840ik évi 9ik törv. czikk fonalán illy jelentések s pénzbeli biroságok beadására utasíttassék, és addig, míg több adatról ki nem világlik, hogy a mostani tisztviselők a mezei rendőrség-parancsolta munkálatok viselésére elégtelenek, azok szaporítása iránt újabb felírás nem tétethetik. 7) A püspöki uradalomhoz tartozó Kubach nevű helységben villámokozta tűzveszélyről hivatalos tudósítás adatván, mivel az ujonan felépítendőkre szükséges fát, kőmives költséget és meszet a mgos megyéspüspök Béli József ur nemes bőkezűséggel ingyen megajánlá, ő méltóságának jobbágyságai iránt annyiszor tanúsított jótévisége s atyáskodó kegyessége buzgó elismerést s méltánylást nyert. — El nem hallgathatjuk ez uttal, egy közszeretett hazánkfiának, kiből leginkább Szepes, mint szülőföldje büszkélkedik, t. i. Zsedényi Eduárd k. helytartósági tanácsnok ama szép tettét, miszerint felfogván a népnevelés nagy-fonosságú eszméjét, Százváros (Hundertmorgen) nevű birtokában iskolamesterként 100 pengő frt évenkénti fizetéssel alapított, ki az ottani görög egyesült, és rom. kath. hitvalláson levő gyermekeket képezze, és magyar nyelvben is oktassa. — 8) Soprony megyének az ausztriai és orosz udvar között a dunai-hajózásra nézve kötött szerződés iránti; Pest vármegyének az ausztriai tartományokban utazók részére általa magyar nyelven kiszolgáltatandó úti-levelek tárgyában költ; továbbá Zólyom megyének Libay Ferencz által készített dicső emlékeztető Ferencz császár apost. királyunk mell-képének megvétele iránti; — a Hajdu-kerületnek az egyházi szertartásbeli könyvek fordítását tárgyazó; Nógrád vármegyének egy kebelbeli romai-kath. táblabíró fiának a losonezi reform. iskolai intézetbe járhatás tekintetéből keletkezett, — felszólító körlevelei, az országgyűlési utasítás kidolgozásával megbízandó választmányhoz ntasítottak. — 9) A pozsony-nagyszombati vaspálya iránti felszólítás Pozsony vármegyének e megye figyelmét is ébresztvén, első alispán ur megbízott: hogy a vállalat sikeresítését célba vévén, minél több részvényest szerezni igyekezzen. 10) Csanád megye levelére, miszerint az esztergomi érsek s herceg-prímás a királyi táblánál megürrült egyik érseki táblabíroságra rokonát nevezte ki, s az innét származott aggodalom tekintetéből, az e részben fenálló törvényeket a kor kívánatával megegyezőbb intézkedésekkel kívánja felváltatni, illy tartalmú végzés keletkezett: „Ámbár a jelen indítvány a megye Rendeinek több ízben kinyilatkoztatott elveivel meg nem egyez, sőt a fenálló törvényekkel u. m. az 1492ik 33. 34. 47. 1459ik 29.; 1536: 15.; 1557: 13.; 1567: 26.; 1791: 24.; 1608; K. u. 1. Iső és 1486: 86ik t. czikkal egyenesen összeütközik: mindazáltal, hogy ezen fontos tárgy akkor, midőn a törvényszékek elrendezése kerülend szönyegre, bővebben meghányassék, e felszólítás az országgyűlési utasítás kidolgozására halasztatik. 11) Szinte Csanád vármegye levelézése folytában ő Felsege hódoló alázatossággal megkérte: hogy az 1836ik évi 21ik t. cz. sikeresítése céljából, a részekbeli megyéknek Magyarországgal valósságos visszakapcsolása tárgyában kiküldött országos választmányt munkálatának befejezésére utasítani méltóztassék. — g —

Komárom, oct. 17. Az 183²/₆ orsz. gyűlési ajánlatok iránt, mikből e megyére 9531 frt 12 kr. számított pengőben, jelesül a tatai járásra 1395 frt; gesztesire 3156 frt 26 kr.; csallóközire 2967 frt 30 kr.; udvardira 2012 frt 16 kr.; a számvevő-biztoság előterjeszté, hogy ekkor egyedül a tatai járás illetősége szedetett be s adatott a pénztárba; a gesztesi járás még hátra van 60 frt 7²/₈ krral; a csallóközi járásban fősz. bíró ur által 545 frt 16¹/₂ kr. beszédendő; 1514 frt 4 krra nézve az 1836dik évi június végén tartott tisztújítás előtti szolgabíró ur s utána következett tisztársra nyugtatványaik összeegyveztetés végett előmutatandók, ezen felül pedig szinte az 1836dik évi tisztújítás előtti szolgabíró nyugtatványai mellett beszédett 617 frt 41¹/₈ kr. általa a pénztárnak megtérítendő; végre az udvardi járás tartozása e jelentés szerint még 353 frt 11⁵/₈ kr., mellyből azonban a jelentéstétel után 79 frt 13⁵/₈ kr. a pénztárba befizetettnek mondatik. E jelentéshez képest a csallóközi tartozás tisztárahozatala s a még behajtandók behajtása a járásbeli tisztviselő uraknak meghagyatott. — A mult közgyűlés jegyzőkönyve october 16kán hitelesítettet.

Külföld.

Franciaország. P est, october 24kén. A francia hírlapok jelenen telvők Spanyolországot illető vitákkal, s közöttök ismét a Debats és National azok, mellyek legelkeserűbben küzdenek. Ezen utóbbi a francia cabinet tudtával történnék állítja a pamplonai madridi legújabb eseményeket, s annál fogva azt mondja, hogy Espartero mintegy feljogosítva van arra, hogy Franciaországra nézve, a párisi cabinetnek ezen Krisztinávai szövetekezését a fenálló spanyolkormány ellen megtorolja. A Debats nemfrancia érzésnek nyilvánítja a Nati-

onal e beszédét; s elsorolván több tényeket, mellyek arra mutatnak, hogy Espartero kormánya nem a legbarátságosabb érzéseket tanúsítja Franciaország iránt, kész menthetőnek vallani a francia cabinet hidegségét a madridnak ellenében, mint melly egészen angol részre hajolna. A párisi hírlapokra nézve valóban csak kedves körülménynek mondhatni a spanyol ügyek újabb bonyolódását; mert miután a népszámlálás megtörtént, a Quénisset-féle merény óság lett, s a lefegyverzés kérdése is nagy részt háttérbe kezdte vonulni, alig találtak volna olvasásra ingerlő anyagot hasábjai számára, a kamarák összeüléseig. A lefegyverzés dolga egyébiránt még nincs egészen bevégezve; a Sun angol lap csak nem régebben is hatalmasan kelt ki a „hadlárma” ellen, melly — mint mondá — a francia lapokban újabbán mutatkozott. E zajt a Sun leginkább Thiers urnak tulajdonítja, s a Times egyik cikkelyének, mellyben a lap a francia nép erkölcsi s vallási jelleméről értekezvén, azt olyannyira megtámadá, hogy hangulata Párisban a legboldogtalanabb benyomást szülé; mit Thiers ur saját malmára igen jól látszik használni tudni. „Nem feledheté e jó ur — úgymond az említett angol lap — hogy zsémbeskedéseit, hánykolódásait Nagybritannia a francia nép szava gyanánt nem vette, sőt inkább egyes személynek tekinté, mint miniszternek, nyeglegességét (charlatanerie) Europa boszankodására sikra állítván; miért is nem mint statusférfi nehezelt ő Angliára, hanem magán okoknál fogva. Annyi igaz, hogy e két nemzet, minden viszonsos dicséretés mellett sincs egészen tisztában egymás iránti barátságos vonzalmára nézve; a francziák legfigyelmeseb őrszemmel kísérik az angolok tetteit, s mint láttuk, a Debats is szemére lobbantja Esparteronak, hogy magát melegebbnek mutatá a st.-jamesi, mint tuillierai cabinethez, daczára azon atyafiságos viszonyoknak, mellyek a Pyrenaeusokon innen és túl uralkodó családok közt már több mint 130 év óta léteznek. — Nekünk, magyaroknak, alig van mit szólnunk a dologhoz, s kivált a nyugoti külpolitika csak annyiban látszik hozzánk is tartozni, mennyiben anyagi és szellemi fejlődésünk e korszakában békés állapotra levén leginkább szükségünk, arra terjesztjük figyelmünket, mi e békét megzavarhatná; s e szempontból tekintve a dolgok jelen állását, úgy hiszem, nem egészen lehetetlen, hogy a madridi s párisi kormány közt összeütközés törtenék; mi kétségekivül egész Európára s így majd ránk is hatással fogna lenni. Maga a Debats is úgy nyilatkozik, hogy ha Espartero oly lépéseket tenne, mellyek a francia nemzet méltóságát megsértének, ez a megsértést tűrni bizonyosan nem fogná! de tán elnyomatandik a spanyol Krisztina-zendülés is, mint a Carlosi megszüntetett, a nélkül, hogy Europa békéjét megzavarná? figyelmet érdemel mindenesetre, hogy párisi, october 12ki tudósítások szerint, mielőtt Lajos Fülöp Parisból Fontainebleauban elutazott volna, a minisztertanácsban, Guizot ur ellenvetéséi daczára, elhatározatot, hogy a hadesapatok s tengeri hajóhad további lefegyverzése még most nem fogantatosíthatók; melly határozatra kétségkivül leginkább a spanyol zavargások adhattak okot. — Legújában az Aunale-i hercegregek Izabellávali összeházásítása, s így a spanyolországi bourbon-lineának az orleans-nali összekötteséről vélemények foglatatoskodtatják az említett francia hírlapokat.

Páris, october 13án. A Temps igen fontos felföldözéseket említ, miket Quénisset ön vallatása alatt. Többi közt, hogy büntársai közül nyolezan esküdtek meg egyazon pontban lőni a hercegre. De mivel a cselekvés pillanatában őt megcsalák, feladák őket. Szembesítés alkalmakor olly határozottak voltak állításai, hogy rajtok kétkedni alig lehet. Ő nemcsak felföldöz, hanem vádol is. Most már a vádlottak száma tíz. Lyonban is számos elfogatás történt. Királygyilkoló s reformi választmányokról beszélnek. —

Párisban a 28,000 ház közül már 20,000ben történt meg a népszámlálás, s az egész intézkedés folytában alig találtak húszt házt elzárva. A tartományokban szinte háborgás nélkül ment végbe a számolás 25,000 községben; legfőbb 50 város-, s mezővárosban, falu s majorban történt ellenszegülés. A tartományi tanácsok csaknem mindnyájan e rendszabály mellett nyilatkoznak.

A semmitő törvényszék Ledru-Rollin ur, s a Courrier de la Sarthe ügyelőjének ügyében, ki amannak követté választatásakor a választókhoz intézett beszédjét hasábjaiába fűlve, következő végzést tón: „Annak megfontolásában, hogy törvényes ok van a gyanúra, ez ügyet a semmitő törvényszék a sarthe-i bíróséktól a Maine és Loire-i bírósékhez utasítja.” —

Nagybritannia. London, october 7kén. Az alsóház october 6kai ülésében élénk vitatkozások tárgyává lön a kormány azon szándéka, hogy a parlamentet elhalasztassa, mielőtt a gabona-törvény kérdése szönyegre kerülne. Az ezen határozat ellen benyújtott kérelmeket előterjeszté ugyan a statusitoknok az nap reggel a királynénak, de siker nélkül. Volt köztük egy kérelem Tamworthból, a Sir R. Peel által képviselt városlól 2000 aláírással, mellyeket azonban az igen tisztés baronet, ki „választóinak tisztaságáról” sok dicséretet monda, nagyobb részt becsúsztatottaknak s nem tamworthi választóktól származottaknak nyilatkozott. — October 7kén is egybegyűlt a két ház rövid ülésekre, mellyekben számos kérelem nyújtatott be, s néhány tudakolás tétetett. Somerton lord, mint a Malmesbury gróf neve alatt a párségre lépett Fitzharris lord helyébe Wilton számára választott tory-tag elfoglala helyét az alsóházban, s letévé az esküt. Délután fél három óra tájban megjelent Sir Clifford Augustus a bemutató fekete pálcájával a ház asztalánál, s meghívá a szónokok, s az alház tagait a felsőház korlátai elé, hogy ott a parlament elhalasztását tárgyazó beszédet hallgassák. Ez királyi biztoság által ment véghez, mellynek tagjai a lordkancellár, Wellington herceg, Wharreliffe lord és Shaftesbury gróf valának. Következő a rövid beszéd tartalma:

„Mylordok és Gentlemnek! Mi ő Felsegétől parancsot venénk: veletek tudatni, hogy ő Felsege tanácsosnak látja, a jelen parlamentülést berekeszteni. Parlamentje tanácsának, s a királyné kinyilatkozott szándéka következtében ő Felsege a szükséges rendszabályokhoz nyúlt egy új igazgatóság alakítására, s az e célrai intézkedések ő Felsegétől tökéletesen megtétetvék. Uraim az alsóházból! ő Felsege megprancsolá nekünk, hogy köszönjük meg nektek a segédpénzeket, mellyeket ti ő Felsegének a hazaszolgálat azon ágaira nézve adatok, mellyek az előbbi parlament által nem láttattak el elégségesen. Azon rendszabályok, mik-

nek elfogadását követő, mint szintén fontos tárgyazó teket a szöveg, mely aggodalmi a legjelesb mit sakká tegyünk számot tar ható után legalkalmas terendésének egész népének

A parlamenten csak forma kott történni. Parlament korá elején fog egyb

Spanyo legújabb esemé atvelelét, kik a spanyol kormánybábli rendelkez a spanyol határ nek lakhelyül. M nebe, úgy látsz tek. A francia mány túri a carl események visz

A kormán bocsata közre a rülmények, mik idéztek elő, ha lyekekhez nyulni akarátja által a korona tanácsn Izabella királyn delmezni. Azon nyeket előfidezt sítutio, törvény nok büntös lazít kel a pamplona zeti katonaság l e gyalázatos n tábornok lazadá imígy a törvény zon tartomány nyek hatalmava zászlót lobogtat neknek, s a re zot terveket val zet a kormány szabadságaival diadalát azon d van bizva. Hly hoz nyült, hogy gorusága szeri dásával foglalk gyazva s hathat lyzések e rends segittetnek elő, őszesekítések önzésből baszo lorgatási terveket keseket az ig lanul munkalan

Pesti hí a fenytőtörvény lasztmány f. év

Borsos esénk vala, vis t mind azoknak Mi a haza figye hogy tekintetbe közt valóban sí

Mai Hírl dósítási. — Ha nos a vívási gy mozgékonyítás az üdvös testg gyunk bátrak a íre, mellyeknek ket mint magán tagjánál is kiü utani órákban, kedvelőknek; h szítmények is a tekintetben job órákban, a vív ter, ki 1839ben

nek elfogadását a statusjövendelelem, s évenkénti statusköltség kiegyenlítése, mint szinte más, az ország műipara s kereskedésével egybefüggő fontos ügynek igénylendő szükségkép foglalatoktatandják figyelmezteteket a számadó utáni első időszakban. O Felsége meghagyá nekünk mély aggodalma kifejezését azon inség felett, mely tetemes idő óta a legjelesebb műipari kerületek némelyikében uralkodik, s hogy bizonyossákká tegyünk titeket, miszerint ő Felségének szives közremunkálására számot tarhattok mind azon intézkedéseknél, melyek érett megfontolás után legalkalmasbknak fognak látszani amaz inséges állapot visszaterendésének gátolására, s ő Felsége minden ohajásainak nagy célját, egész népének boldogsága s meglegedése előmozdítására.

A parlament elhalasztása novemb. 11kéig van határozva, mi azonban csak formalitás, minthogy bevett szokás szerint ez hat-hat hétre szokott történni. Ha netán rendkívüli körülmények tennék szükségessé a parlament korábbi egybehívását, az csak szokott időben, azaz: február elején fog egybegyülni az ügyek vitelére.

Spanyolország. Toulouse, october 9kén. A spanyolországi legújabb események óta a spanyol ügyvivők nem írják alá azon carlisták utlevelét, kik az utolsó amnestia következtében hazájokba térnek, s a spanyol kormány felszólítja a franciaországit, hogy e kiköltözöttök további rendelkezésig Franciaországban szállásoltassanak; ennélfogva a spanyol határhoz közel érkezett carlistáknak Pau és Bayonne rendelteték lakhelyül. Mivel a spanyol földről is számos carlista gyűlög Bayonnebe, úgy látszik, a most kiűtött zendülés már jóval ezelőtt terveztek. A francia oppositói lapok azt tartják, hogy miután a francia kormány túri a carlisták találkozásait Bayonneban, tehát a legújabb spanyol események viszonyival egyetértésben kell állania.

A kormányzóság octob. 7én közetkező tartalmu proclamatiot bocsáta közre a hivatalos Gaceta-ban: „Spanyolok! Azon komoly körülmények, miket a nemzet által sanctionált mostani rendszer ellenségei idéztek elő, hathatós és erőteljes rendszabályokat szükségesítnek, s illyekhez nyulni a kormány el van határozva. A nép szabad s önkéntes akarata által a nemzetben első helyre méltatva s alkotmányszerűleg a korona tanácsnokai közé soroztatva, köteles vagyok a constitútiót, Ilik Izabella királynét, s a nyilvánított elveket fentartani, s minden áron védelmezni. Azon férfiaknak, kik viselőik által a múlt évi súlyos eseményeket előidézték, törekvésök zendülést eszközölni — szövetkezve a constitútió, törvények és nyilvános rend ellen. Navarrában O'Donnell tábornok büntös lazítól nyilatkozott; néhány eltévedt embert részére nyert, kikkel a pamplonai fellegrádba zárkozott. Az őrség hű csapatai, s a nemzeti katonaság bekerítették őt, s mindenfelől tetemes haderő van indulóban, e gyalázatos merényt kezdetében megsemmítendő. Vitorában Piguero tábornok lázadást támasztá, felszólítván a bask tartományok fúerosit, s imígy a törvény és haza érdekének nyilvános ellenségévé lön. Ugyanazon tartományokban egy parányi nép áll össze, daczol a nemzet s törvények hatalmával, s a hazát új vések örvényébe akarja dönteni. Hazug zászlót lobogtatnak az anya- királyné nevében, hogy ezáltal az elégitelneknek, s a reformok ellenségének szenvedélyt felígassák, s gyalázatos terveket valósítsanak. A bódultak! Ők tehát nem tudják, hogy a nemzet a kormány mellett áll, s hogy érdekével, felvirágzásával, nyilvános szabadságaival azonosítva, semmit sem mulasztand el, mi által kivihassa diadalát azon drága zálognak, mely soha meg nem tagadott lojalitására van bízva. Illy komoly helyzetben a kormány ezelszerű rendszabályokhoz nyúlt, hogy lesújta a büntös merényt, s ezimborait a törvények szigorúsága szerint fogja megbüntetni. Folyvást e rendszabályok intézkedésével foglalkozik, melyek nélkül az ország veszélyben forogna. Vigyázva s hathatósan fogja azokat végrehajtani. Erősek s igazságosak is lesznek e rendszabályok, mert vitéz hadserég és nemzeti katonaság által segítettnek elő, s a nép érdekében s akarata szerint határozottak el. Az őrszegek elleni törvény mind azokra ki fog terjesztetni, kik büntös önzésből haszon- vagy dícsavágyból összegyűlnek, szövetkeznek s felforgatási terveket koholnak. Az elítélések gyorsan fognak történni, s a vétkeseket az igazság pallosa büntetendő. A végrehajtó hatalom fáradsáttal munkálанд. Spanyolok! éljetez azon bizodalomban, hogy a kor-

mány biztosságok, szabadságok, a közjólét s legdrágább érdekeitek felett őrködik. En bizom hazafiságtokban, s támaszkodom mind azon férfiak lojalitására, kik az elveket s a most uralkodó rendszert tiszta szívvel kiáltották ki. Veletek összeforva mindig készen találandok engem a legnagyobb áldozatra hazámért, melynek honfitársatok, az ország kormányzója, nyugalmat s életét örökre szentelé. Madrid, oct. 6án 1841. Victoria hercege. D. Facundo Infante befügyminister.

A királyi palota megtámadtásáról köv. adatokat közölnek Párisból. Tudván a kormányzó s a királyné gyámatyja, hogy Madridban is csapást forralnak, minden intézkedés megtörtént ennek gátolására. A palotában megerősítettek az őrségek; a vár belső őrhelyeit s a királyi termei ajtajait alabárdosok foglalák el. A kül őrhelyekre egy gárdaosztály rendelettet; ez, egy másik a „de la Princesa“ ezredből osztaályal csatlakozva, mely a viharos sötét éjszakán alig észrevétve érkezett oda, rögtön megtámadja az alabárdosokat ezen felkiáltással: „éljen a kormányzó királyné!“ „le Esparteroval!“ — s a királyi termekbe jutni erőlködik, de hasztalan; az alabárdosok, bár aránylag sokkal kisebb számmal, szilárdul ellenállnak. Mindjárt az első lövésekre segédsereg érkezett az alabárdosokhoz. A viadal e szük téren, a mind két felől elkeserültség miatt, közel egy óraig tartott, de ekkor vége is vala mindennek. A lázadók, kik menekülhettek, mindenfelé eloszlanak. Az ősz Arguelles a viadal egész ideje alatt pillanatig sem hagyá el a reá bízott hercegnőket, mialatt a kormányzó maga minden szükséges rendelést megtőn a katonaság vezérletére. Bizonyos, hogy Diego Leon, és Concha generálok (testvére a hasonnevű tábornoknak, ki brigádjával Tafallanál állott, s a kormánynak híve maradt) s néhány más voltak a mozgalom vezérei, kik a viadal helyén személyesen nem jelentek meg. De megjelentek ám a laktanyák előtt, mialatt a palota megtámadták, s iparkodtak a katonákat elcsábítani; bár sikertelenül, sőt megismértetve alig kerülhettek el a felkonzoltatást. Mondják, hogy azonnal el is hagyták a fővárost. A palotába rontott lázadók többnyire elfogtávk, s közöttök egy magasrangú főtiszt, kinek neve azonban még nem tudatik. — Pamplonában sem áll jobban a lázadók ügye. O'Donnell szorosán körül van zárva; hír szerint már három ízben próbált kirohanást a fellegrádból, de mindannyiszor visszaveretett. Hívese már 9én Bayonneba érkezett; és szerencsésnek vallhatja magát a tábornok, ha nem sokára követheti őt. Navarra s a bask föld hegylakosai, esekély kivétellel, csöndesek. Vitoria s Bilbaoban sem olly egyhangu a vélemény Kriztina királyné mellett.

Telegraphi tudósítások: I. Perpigian, octob. 11d. a 22. hadosztály főparancsnoka a hadministerhez. Van Halen general a montjuigi, Seu de urgeli és cardonai parancsnokokat hivatalaikból kitepte. Tegnapelőtt elhatározottat, hogy minden katona, ki írásban vagy szóval a lázadást helyeslené, legott halállal büntetessék. Barcelonában tegnapelőtt figyelő-junta állítottatott a közhatóság és tartományküldöttség által. A constitútió-piaczon egy csapat nemzetőrség áll őrszemül. — II. Perpigian, octob. 13d. A keletpyrenaensi praefectus a belügyek miniszteréhez. 10dikén Barcelonában junta alakult, melyet a Constitucional jóléti-választmány (Wohlfarths-Ausschuss) nevez. Kölsön határozottat, s hogy bevétele biztosítottassék, az utlevél mindenkiűl megtagadtatott. A katonaság az erősségeket s majd minden őrhelyet elfoglalva tart. A kerületekben önkéntes csapatok létegesítetnek. Uj elfogatások történtek, de kivégzések nem. Van Halen Saragossában fog parancsnokoskodni; helyét Zabala foglalandja el. — III. Bayonne, octob. 13d. A tengerészeti hivatal főnöke a tengerészeti miniszteréhez. Passagesből írják: „A guipuscoai küldöttség, mely Bergarába gyűlt össze, felszólítást küldött, hogy San-Sebastianban azt hítek, hogy Alcala general vissza-vonult; a tolosai katonaságot ő lefegyverzé. San-Sebastianban nagy véleménykülönbség uralkodik.“ — IV. Bayonne, octob. 13d. Az alpraefectus a belügyek miniszteréhez. Madridból még semmi tudósítás. Tegnap 2 órakor szünteté meg a pamplonai fellegrá s tüzelet. Mondják, hogy a város megadta magát. San-Sebastian fegyverrel látatik el, és hiszik, hogy Alcala general magát oda zárandja.

OR.

Pesti hírek. Hiteles kútfőből jelenthetjük t. olvasóinknak, hogy a fenytőtörvény előmunkálatainak készítésére kirendelt országos választmány f. évi november 28kára van összehíva. —

Borsos József képfestő, kit lapjaink egyikében jeleníteni szerencsénk vala, visszautazandó akademiái tanulmányaihoz, köszönetét jeleníti mind azoknak, kik zsenge művészetét kegyesen fogadni sziveskedtek. Mi a haza figyelmét e jeles tanítványra annál szivesebben fordítjuk, mint hogy tekintetbe véve fiatal (19 éves) korát, tőle több jeles festvényt, azok közt valóban sikerült képet a műkiállításban is láthatni örömmünk vala.

Mai Hírlök Chapon Lajos ur vivóterme megnyitására ad tudósítást. — Ha helyünk volna, bővebben fejtegetnők azt, mennyire hasznos a vivási gyakorlat a test kifejlésére, s a kifejtetnek erősítésére és mozgékonyítására; de mellőzve annak megmutatását, mint teszi a vivás az üdvös testgyakorlat egyik legkedvűtöbb részét, figyelmeztetni vagyunk bátrak a tisztelt közönséget Chapon Lajos ur művészi tökélyére, melyeknek számos tanítványai a hazában élő bizonyosságai, s melyeket mint magán vivótanító a fenséges Nádoresalád egyik mélyen tisztelt tagjánál is kiűtetett. Vivó-terme magán-intézet, mely délelőtti s délutáni órákban, a viszonyosan kitűzendő időben, mindig nyitva áll a vivás-kedvelőknek; benne viváson kívül, egyéb testgyakorlatokra szolgáló kérszámítványok is allanak. A szülék, kiknek módjok van, alig tehetnek némi tekintetben jobbat, mintha fijaikat, az egyéb tanulmányi tárgyaktól üres órákban, a vivásban s egyéb tagmozgásban gyakoroltatják. A derek mester, ki 1839ben egy e tárgykörüli jeles munkával ajándékozta meg a kö-

zönséget, fáradozása mérsékelt díját, óra vagy hónapoként kész meghatározni. —

Népszerűség. A „Világ“ sok érdekes, és lelkemből írott cikkeit közt a 73dik számba felvett, Névtelenségről-i értekezésben igen elevenen s igazán adatik elő azon nehézség, mellyel a népszerűség elleni fellépésnek küszködnie kell. Mind ebben, mind egyéb mondásiban megegyezem; csak abban nem, hogy a jelen mozgalompárt' eszméjét népszerűknek ismeri meg. A történet könyve tanít: miszerint gyakran az ön gyengeségét ismerő ellenség nagy zajt üt: hogy erősbnek láttassék s az ellenfelet megijessze; — ha ezen taktikája sikerül s az ellenfél mozdulatit megcsökkenti, elvesztik közemberei a bátorságot s megveretnek. E stratagemával el mozgalompártunk — és fájdalom! eddig legjobb sikerrel, mert az egészhez véve kevés embere olly hangos zajt okoz, hogy azt sokan többségnek gondolják.

Népszerűség! hatalmas szó! de minél nagyobb az érdek, annál komolyabban illik megvizsgálnunk: mi érdemli meg e nevezetet? Csömörlésig volt alkalmam több megyékben ezen erőtelve úgynevezett népszerűséget megismerni; és ha nem vagyok is annyira önhitt, hogy a feladást tökéletesen megfejthetni gondoljam: szükségesnek vélem ezen „Noli me tangere“-nak tartott tárgyat vitatás alá terjesztetni, hogy imígy megfejtvén s világos értelemre hozatván, ez ijesztő rém bitortott alarczaja lerántassék.

Népszerűnek csak azt mondhatni, mi egy nemzet publico politikai állásához kívánatos; mit a körülmények szükségessé tesznek; s a mi közösen kedveltetik, vagy ohajtatik. Ebből következik a közvele-

mény legtagabb értelemben; mert egyes esetek, sőt egyedek is lehetnek népszerűek; de ezek amabból folyván, itt csak az egész nemzet érdekéről lehet szó, melly az alkotmányt, kormányt, törvényhozást, s a törvények magyarázatát és teljesítését érdekli.

A magyar nemzet, eredetétől fogva, tisztelte a népszerűséget, és midőn alkotmányunk alapja a Bulla aurea-ban foglaltatik, minden időszerűségét új törvényekkel fődözte, sértetlen hagyván amazt. Ebből következett, hogy midőn a Bulla aurea egy ívre sem terjedt, egyéb törvényeinknek már harmadik könyve kezd vastagodni. A feudalismusból eredt belső nyugtalanságok, a vallási háborúk s a huzamos török iga két századig pusztítván hazánkat — nem csudálhatni, hogy nemzetünk elmaradt a kifejlődésben Europa egyéb nemzetektől, mellyek a török pusztítástól menekültöket csak min szerencsétlenségünknek köszönhetik. Amúlt század vége felé a szabadság és szabadelműség hangja megszűrül hozzánk is eljutván, fölébredtünk, elszörnyedve láttuk nagy hátramaradásunkat, mellyen törvényes ton segíteni az 179% országgyűlés kívánt. De a sors mostohának mutatkozék; 20 évi véres háboru következett, melly minden testi s lelki tehetséget elfoglalván a feltett bölcs javításokat messze háttérbe szorítá. Haszon nélkül még sem multak el a háboruk; mert a tudományok más országok s nemzetek ismeretét s imígy a kifejlődés eszméit honfiaink közt terjesztették, a rendkívül szaporodott papirospénz pedig módot nyújta a külföldön megkedvelt izlést, élvezetet és kéjelmet honn is megszerezni, mellynek hazánkban nemcsak a művelődés-, közipar és csinosodásnak, hanem a szabadelműségnek is roppant előléptét köszönhetni. Mais l'appetit vient en mangent, és így minél előbbre haladtunk, annál inkább siettünk más nemzeteket elérni, sőt el is hagyni, annyira, hogy már bukfenecezni készülünk; és ha rövid idő alatt oda akarunk jutni, hova más nemzetek sok század mulva jutottak, csak ugyan nagyokat kell szökni, és az ugránczó könnyen kifélezheti lábát, sőt nyakát is szégheti.

Ezek szerint a haladást népszerűnek mondhatni; nem is hiszem, hogy azok száma nagy legyen, kik egy lépést sem kívánának haladni; de a haladók két pártra oszolnak: az egyik lépcsőnkint kíván haladni, mennyire t. i. zavart és rendbomlást okozó hirtelen nagy változás nélkül, törvényes uton, a személy- s vagyon- bátorság sértetlenségével mellett törtenetik, jelszólul vevén: „lassan lépj, tovább érsz; — e párt mindenkin akar segíteni, és senkinek nem ártani; de igazságáról meggyőződve, és mindenki véleményét tisztelvén, össze nem áll, együtt nem értekeznek, elveit és pártja terjesztéséről nem gondolkodik, és minden olly segédessé közt, melly a becsület s illendőséggel meg nem fér, használatlan megvet. — A másik párt egyebet nem tekint, csak magát a kütüzött célt, bár mi túljó legyen is az; nem tekint következményeket, nem jogesértést, nem közben lévő akadályokat, homlokegyenest neki iramodik; — a minden emberi társaság két fő alapjából: u. m. a személyes és vagyonbeli bátorságból — csak az elsőt tiszteli és pártolja; a másikat avult rendszernek tartván, azzal bőven kíván rendelkezni, és mozgalmi rendszerre fő elvének teszi; eszméit s elveit minden módon terjesztí, és pártjának növekedésére mindent használ, s a legrosszabb eszközt sem veti meg — mi azt e célhez segítheti.

Ezen elv és siettetés által a másik pártnak aggodalmát gerjeszti, s ön védelmére híja-fel; mivel, mint alább meg leszzen mutatva, ennek rovasára kíván a másik rész bőkezűskedni; azért fel kell ellene szólamlani s a tüzet mérsekelní, mivel a mint ezzel, illendően használva, a leg jobb ebédet megfőzhetni: úgy a hirtelen nagy tűz az ételt kozmássá s keserűvé teszi, sőt meg is égeti — így a tüzzeli visszaélés a főzésre adott legjobb szereket hasztalan elrontja s az evők gyomrait megundorítja; — ki pedig belőle enni vonakszik, éhen marad. Ez esetben történik, hogy azok, kik minden szert hozzá adnak, becsületes bánásmódhoz és rendes főzésre szokott gyengéd gyomraikat a hivatali szakácsok — gondatlan? vagy készakaratos? — rosz főzésök miatt annyira elrontják, s a tisztátalan találatól megundorodnak, hogy, ha bár keveset esznek is, még is örökösen szynlődnék — midőn a szakácsokat az ebéd sok maradéka bőven táplálja, és válogatás nélkül durva ételekhez szokott gyomruk azt meg is emésztí. Különben is a kenyérmelkúli szakács később kozmás étel által gyomrát elrontani, mellytől természeténél fogva nem fél — mintsem éhen maradni.

Most azon kérdés megfőzendő: Mellyik, a két párt közül, bír valódi népszerűséggel? a haladó e? vagy az ugránczó? Iránya mind kettőnek: haladás; csak a modorban és túlzásban különböznek. Ennek bővebb fejtegetésére szükséges megvizsgálni: kik teszik minden pártnak többséget? mi ezek vezér-oka? és mellyik párt személyszámra erősebb?

Előre bocsájtottam: hogy itt csak törvényes és politikai tárgyak népszerűségéről lehet szó, és így nemzetünk csak azon részét lehet mérlegelni, melly ahoz ért, vagy mellyről ezt legalább feltehetni — azaz: mindazok, kik tanulás és elméleti kifejlődésök által képesek e részben bíraskodni, és kívánatokat alaposan vezetni — s a kiknek joguk van hozzá szólani; — mert a mint neveléses volna csillagásztól gazdasági rendszer kidolgozását kívánni: úgy fonákság a pórneptől javaslatot a törvényhozás felől. Minden ember tudja, mit kíván önszemélyére nézve, s így bizonyosan a milliókra menő földmivelők egy hangon helyeselni fogják a kilenczelt-eltörést; de mind ezen rendkívüli nagy többség mellett ezt népszerűnek nem mondhatni; mert a törvényhozáshoz joga nincs, s a törvényhozónak nem szabad egyoldalunak s önzőnek lenni; neki nem azt kell kutatni: mi egy felekezettnek; hanem mi az egésznek hasznos? Ő tartozik a közjót részrehajlatlanul előmozdítani s nem egynek megrontásával a másik boldogítását eszközölni: quaquisque novis artem, in hac se exerceat... hinc, sutor non ultra crepidam. De a jog nélkül beszélőnek szavát sem fogadhatni el, — különben anarchia támad, s a mozgalmipártnak legrosszabb oldala, hogy a jog nélkül zajgókat részére használja, s a hazafiú tűz leginkább azokat ragadja el áldozatok ajánlására, kiknek nincs mit áldozniok.

A haladó párthoz számítottanak, kevés kivétellel, minden tapasztalt, s élemedett koruak, tisztviselők, csendes vérell s józanul gondolkozók, és csaknem minden vagyonosabb polgár, bármily rendű legyen.

Ezeket tapasztalás tanítja a csendes, nyugalmas állapot és jorendtartás kedvelésére, és midőn a valódit a hamistól megkülönböztetni tanulták, és tudják: hogy „nem mind arany a mi fénylik“ — minden újítás következményeit előbb megvizsgálják, mielőtt reá állnának, mindenki vagyonát s a százados jogokat tisztelik; azért nem hajolnak minden fellengős, czifráhangzó eszmére, s a késő bánatot előző gondolkozással igyekeznek elkerülni. Ezek is haladásra készek; de lépcsőnkint és megrázkodtatás nélkül; azonban felhetni, hogy ha ezen jó szándékban a mozgalmipárt mindig növekedő túlzása és erőtetett izgatásai által gátoztatnak — későbbek egy darabig önmagok védelmére megállapodni, mint sem magokat a veszély örvényébe lerantani engedjék.

(Vége következik.)

△ Egy érdekes vonást közlünk az olly annyira dicsőített művelt Angolhon népjelleméből. A szokásos öklész-tusán kívül létezik még Angolországban ennek egy rendkívüli faja is ezen nevezet alatt: „Up and down fight (fel s alá tusa).“ Kevéssel ezelőtt történt ennek egy példája Stockport melletti Nurburg faluban. Perry nevű fiatal földművelő, s Hadfield szénbányász közt, több száz néző jelenlétében. A tusadj 16 shillinget tön. A bajnokok — harisnyát, cipőt, s az ágyékok körüli övet kivéve, — egészen meztelenek voltak. Mindjárt az első összecsapásnál Hadfield mellbe löké fejével ellenét, úgy hogy ez összerogyott. Ekkor Perryt a győző fojtogatni kezdé, mialatt a nézők egy része biztatólag kiáltozá: „Dolgozd meg, Jack, ne egyék több burgonyát.“ Végre megjelent egy rendőrségi constable, s elválasztá a győzőt a legyőzöttétől; de imez már ekkor megholt vala, mert a fejlékes megprezste mellében egy véredényt. Hadfield, a két secundans, s a „részrehajlatlan tanúk“, kik közt az agyonütöttek egy testvére, elfogattak, hogy mint agyonütés okozói és segédei törvényszék elibe állítsanak. Viaskodók és közönség egyiránt, (O Angolország szeretetre méltó porságának egész példányzatos durvaságában mutatkoztak. — Ime, egy lélekemelő jelenet a boldog ország boldog népe köréből! Ha szünteleni előkép-vadászatunkkal, s anyagi boldogság kürtölésével csak azt nyerjük: hogy illy boldog, szabad népünk lesz, semmivel sem bírandunk dicsőbbet mostani betyárinknál. Tanácsosabb volna előbb e betyárságot fnoimni, hogy banni tudjanak a boldogsággal, mert mint látjuk, azügy nevezett boldog szabadság, anyagi alapon, még nem teszi a népet embereké.

H i r l ö.

Chapon Lajos

vívómester magán vívó-tereme folyó october elejétől nyitva áll. Rendes vívási órák: minden kedden, csütörtökön és szombaton délutáni 2 órától esti 4ig; azon kívül, külön értekezés mellett kész külön órákra is tanítványokat mérsekelt díj mellett vívó-teremében, vagy házhoz járva elfogadni Lakása: rózsapiacz, Kárászház 122dik sz. alatt, a tanácsházi szeglettel átellenben.

(2)

Hirdetés.

A nagyméltóságú magyar kir. udvari Kincstár rendelése következtéből Tokayra 1843dik évben szállítandó 500 pozsonyi mérő kukoricza tárgyában ugyan 1842dik évi februar 15 napján a Tokayi kir. sóházánál nyilvános árverés fog tartatni; az említett kukoricza mennyiségnek fele majus, másik fele pedig august utoljaj 1842dik évben léssen szállítandó.

Minden vállalkozó a fentebb említett napon a Tokayi kir. sóház épületében a megkívántott 10 perc. bána t

pénzzel ellátva reggeli 9 órakor leendő megjelenésre, vagy írásbeli ajánlatoknak az ezt megelőző napig, azaz január 31kéig beküldésére ezennel felszólítanak. Költ Budán october 18kán 1841. (3)

(2)

Hirdetmény.

Sz. kir. Arad városában a kamarai számtartósági épület folyó évi november 2kán ujonnan árverés alá bocsáttatik; a kikiáltási-ár 31,601 pengő forintban, az árverés előtt befizetendő bánatpénz pedig 10 pro-

centtel van megállapítva. A vevési föltételeket megtudhatni a temesi kir. kamarai igazgatóság kiadói hivatalában, ugyszinte a temesvári kamarai tisztartóságnál, valamint az aradi k. kamarai számtartóságnál is a szokott hivatali órákban; e föltételek ngyan azok, mellyek az első, s jelesül folyó évi mart. 30kán tartott árveréskor tudomásul adattak. Venni szándékozók az ó-aradi k. kamarai számtartósági iroteremben a fenkitüzött napon delelőt 9 órakor kezdődő árverésre 3 ennel hivatalosak. — Temesvárott oct. 6. 1841.

A temesi k. kamarai igazgatóság által. (3)

Pap Ignác

gyógy- és szülészmester ajánlja magát különösen a nőnemi nyavalyák-

ban. (Lakása mosta „Hajó“ utczában a fehérhajó mellett, 663 l. szám alatt alul a bemenetnél első ajtó). Valódi szegény embertársaink ezután is ingyen ad gyógytanácsot, 11 órától délig. (3)

(2)

Megjelent legközelebb:

„Munkálatai

a Pesti

növendék papság magyar iskolájának.“

Nyolczadik kötet.

Egyéb iránt a többi hét kötetből is kaphatni a hazai könyvkereskedésben. (3)